

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ЦЕНТЪР ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ТРАНСФЕР НА ТЕХНОЛОГИИ И ЗАЩИТА
НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

Пловдив 4000; бул. Менделеев № 12; e-mail: nic_au_plovdiv@abv.bg

Тел. +359/32/654420; 654427, www.au-plovdiv.bg

AGRICULTURAL UNIVERSITY - PLOVDIV

Bulgaria, 4000 Plovdiv, 12 Mendleev Str., e-mail: nic_au_plovdiv@abv.bg

Тел. +359/32/654420; 654427, www.au-plovdiv.bg

Информационен лист

за научните проекти, финансирани целево от държавния бюджет

1. Тема на проекта

Възможности за проучване поведението на коне при свободно нерегулирано отглеждане посредством съвременни технологии за мониторинг

2. Научен колектив

Научен ръководител: гл.ас.д-р Мая Попова

Оперативен ръководител: докторант Градимир Градев

Членове: студенти- Никола Бояджиев, Иван Мартинов, Веселина Андреева

Консултант: проф. д-р Васил Николов, доц. д-р Илияна Събева

3. Цел и задачи на проекта

Целта на изследването е да се направи проучване на основни етологични, функционални признаци на коне от националния генофонд, чрез използването на GPS –тракери и други технологии за мониторинг и следене на конете при еколого- и биосъобразно отглеждане.

В тази връзка, научният колектив си поставя следните задачи:

1. Използване на GPS-тракери, камери за наблюдение и др. сензори (според финансовите ресурси) за мониторинг на поведението и състоянието на конете във връзка с моделиране на еколого- и биосъобразни технологии на отглеждане и оптимална експлоатация на природните ресурси.
2. Проучване на поведението на каракачански коне при биосъобразно отглеждане. Сезонна динамика. Динамика при екстремални средови въздействия.
3. Проучване на здравния статус на каракачанските коне при биосъобразно отглеждане. Сезонна динамика. Динамика при екстремални средови въздействия.
4. Проучване на репродуктивната способност на каракачанските коне при свободно отглеждане.

4. Основни резултати

ИЗВОДИ

1. Поради липса на обхват на Турската граница, в стадото на жребец Дорьо все още няма установен период на за време на престой на водопой и няма ясно обособени места на нощуване.
2. Благодарение на по-добрия обхват в стадото на жребец Оливър има данни за ясно обособено място за нощуване (почти най-високата поляна в територията)
3. Водопоя се очертава в два периода – или между 10-12 часа или между 14-16 часа, като около 50% от наблюдаваните коне пият вода в по-прохладните часове (17-18 °C), а 46.15% пият вода и в горещите часове на деня (36-37°C).
4. Температурата на околната среда оказва влияние върху начинът, по който си почиват конете (прави или легнали), гоненето на насекоми (чрез махане на опашка и глава) ($P < 0.001$) и стоенето на щрек ($P < 0.001$).
5. Върху гоненето на насекоми високо влияние оказват факторите сезон и месец, като то е значително по-високо през месеците
6. Периодът на деня оказва високо влияние върху пашата, начинът на почивка, стоенето на сянка и заставането на щрек.

ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ

За пръв път у нас с използването на съвременни технологии ще се проучи поведението на конете в отдалечени места, в типичните им местообитания.

Данните за поведенческите и защитните реакции, социалното поведение на конете, като груповата динамика (размери на групите и членството), динамиката на придвижване, интензивността на пашуване, ще дадат ценни сведения и възможност за по добро познаване за особеностите на породата, както и възможност за контролиране и управление на изкуствени популации

при естествени условия, ще са от полза и за чисто практически приложения - избор на подходящи пасища спрямо броя и възрастта на хергелето, ротация на използването на пасища, ограничаване на жертвите от хищници, организиране на места за водопой и при необходимост друга инфраструктура в пасищата – заслони и др. Всичко това е предпоставка за снижаване на разходите по отглеждане на стадата, по бързото им локализиране при необходимост, и своевременни реакции при възникнали инциденти.

Поставяне основите на първоначален етап за разработване на система за непрекъснат мониторинг на физиологичното състояние, местонахождение и т.н. на конете, условията на средата за отглеждане и др.

В колектива на изследователския проект са включени студенти от специалността “Животновъдство”. Чрез проекта, обучаващите се се приобщават към научно - изследователската дейност на катедра “Животновъдство”, усвояват методиките на етологичните, физиологичните, биохимичните и клиничните изследвания в животновъдството, запознават се с алтернативни начини на отглеждане на животните. Всичко това подпомага изграждането им като специалисти със съвременен поглед към проблемите на животновъдството.

5. Публикации за отчетния период свързани с работата по проекта/отпечатани или под печат/, с библиографско описание на статиите*.

Предстоят да бъдат публикувани 2 статии през 2-рата година на проекта.

*след библиографското описание на статиите се посочва, кои от тях са реферирани в Scopus и/или WEB of Science.